

Sofoni Ná-Σει Wooi Ιωζεζου

GALA goo wo nui Sofoni, ná-tenε gooi woni kona undɔzita (600) aisa Yesu Kilista va zɔɔ eteai zu, aisa Abakuke va ná-tenεgi wo. Siegi zu é ɣeni tenεgi wosu da, masagi Zɔziase la ɣeni de GALA fi ma val-ibo fai zeini kpasu (2Ma 23:1-28) ta Zuda masadai ɣeni faazupui laawu ma yeeɣɣalai. GALA keelai ɣa naati gooɣaavotesu, zɔiti ti ɣisiezɔ ga GALA maavaa ɣa nei nuɓuseiti ba, ta faiti ta nei ɣeezu zeema? Toɣa GALA tosɔve leeɔ faa mɔinmɔin su: GALA ka va é Zuda nuiti ta Zeeluzalɛme nuiti tukpɔɣaaleve (1:1--2:3), toɣa Zuda maagoolii ma nuɓuseiti kologolo (2:4-15), naa vɔluma, toɣa Zeeluzalɛme niine vɔlu, kpega vɔluma ga faa jɔi ma zapei pe tɔɣɣula, é nuɓuseiti zeini naa, ti ga unmaayei nuiti, ti valagai, nii a ke, ti nuɓusei pe sie velei maavalibo (3:1-20).

Sofoni ɣa bosu é kole, ga GALA ná-nuɓuseiti ti la zooga ti yɔɣɔzɔve va ɣole ta GALA, ni naama nuɓuseiti ti la ɣulani ná metu, niiti ti ti ya bɔɣɔi nɔ ta-lɔnɔgi ɣaiziezɔ, é leve GALAGI nɔnɔi va. Kele toɣa zeele wooi wosu ga, GALA ka ɣaaɔaazu ye naati ma, niiti ti zɔoi zu ga bɔɣɔmaayei nuɓuseiti (2:3; 3:12).

¹ Wooi niiti ka ɣɔɔɣɔ GALAGI ti woni Sofoni ma, Zuda masagi Zɔziase, Amon ná-doun zunui, ná-yeeɣɣalai zu. Sofoni ɣeni ga Kusi ná-doun zunui,

naa keeɛɛ ɔɛ ga Gedalia, naa keeɛɛ ɔɛ ga Amalia, naa keeɛɛ ɔɛ ga Ezeekiase.

Eteai pɛ tukpɔɔaaleve vai

² Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔaa:

«Nà vaazu anii kpein suwuɔaalevezu, niiti ti yenvuzu eteai zu.

³ Nà nuɔusei pɛ koloɔolosu ta suaiti, gè wɔniiti pɛ koloɔolo ta kaleiti pɛ, gè naa ɔoloɔolo, nii é nu ɔɔiti kɔɔɔziɔazu. Nà nu vului ma zuwu ɔaalevezu eteai zu.»
Ɔɔɔɔ GALAGI wooi ɔana.

Fai é kɔɔɔ gani kɔɔ nuiti daalɔɔɔma

⁴ «Nà yeewuzegɛzu Zuda nuɔuseiti daalɔɔɔma, Zeeluzalɛme nuiti kpein daalɔɔɔma, gè Baale lɛbi nui mɔtaiti pɛ suwuɔaaleve adave tɔna ba,

ta zɔiti ti botii ɔɛɛzu bɛ, ti pɛ vɔɔma ta zalaɔa ɔula nuiti.

⁵ Nà naati pɛ koloɔolo, niiti ti lɛɛzu pɛle ɔɔmave, ti ɔa nɔkɔ ná aniiti pɛ bu, ti volozu geegɔlɔgi zu, ta zɔiti ti nɔkɔsu bù, ti ɔa ɔona mà, nɛi gè ga Ɔɔɔɔ GALAGI,

ti lati ti ɔa minazegɛgiti bo ta-ɔalagi Mɔlɔke vɛ.

⁶ Nà naati koloɔolo, zɔiti ti voluavegai bà, nɛi gè ga Ɔɔɔɔ GALAGI, ta zɔiti ti la ɔaiziɛzu, ti la wɔinni ti va nà-kpɔba zɔlɔɔ, ɔa ti va ɔaazaga.»

Fai é nu wolaiti daalɔɔɔma

⁷ A maagɛ kpɔ, Maligii Ɔɔɔɔ GALAGI ɔaazu, mazɔlɔɔ Ɔɔɔɔ GALAGI ná-foloi maaɔuɔaa! Mazɔlɔɔ Ɔɔɔɔ GALAGI zalaɔai ɔɛvele ɔɛteve,

é naati gba, zóiti é ti loligai.

⁸ Góogó GALAGI gɛ ma: «Tama, nà-zalaɗa ɗula voloi, nà laale kundiɗiiti bu, ta masa dointi, ta niiti kpein ti wɛɛinti ta-maaɗilii ma zii wosu.

⁹ Naama volo ná, nà vɔɔɗu naati ba, zóiti ti ɓudezu GALA sei veleɪ ma ɓofalagɪ maazu, eɗe zii ɗiligiti, ti ti-maliɗii ná-peleɪ wuulaave ga naavoloi, sɔlɔɔgai toomai zu ta yaavai.»

Fai é wosu yaaɗoiti daalɔɗma

¹⁰ Góogó GALAGI wooi ɗaa:

«Tama, naama volo ná, ta kpee woo wolai meni Kale zifidave, ta zɔngɔ wooi Koi Niinei zu vele, ta ani ɗolo lu golai gizeiti ma.

¹¹ A kpeei loo, Buu Uele Góizu nuiti, mazɔlɔ yaaɗoiti pe ta zaazu, wali ɗaizie nuiti pe ti zuwuɗaa ɗa levezu.»

Fai é wosu kibɔlɔma nuiti daalɔɗma

¹² «Naa zu, nà Zeeluzalɛme zuvɛɗeɗeɗeɗe ga fitinai, nà vɔɔɗu zunuiti pe ba, ti zeini su kpe, eɗe dɔɔi buuveai, ti ɗa bo yiimave ga:

«Góogó GALAGI la faa nɔpe kea, ma vago ɓaa ma ɲu!»

¹³ Toosui ɗa wo ga ta-naavoloiti, ta-veleiti ta ɗologolo.

Ta peleiti to, keɛ ti la ɲia ti wu, ti leezen beleiti da, keɛ ti la ma lɔɔi ta ɓɔlea.»

Góogó GALAGI ná-foloi

¹⁴ Góogó GALAGI ná-folo wolai maabuɗaa,

maabuɗaa, gaazuvileve é da va,
 kpee ɲoi ɗa é loozu Ƴooɗo GALAGI ná-foloi,
 salaɓusui ziilogai ti pe ba, naa boɗoi ɗa kpee wolai
 loo.

15 Toɗa ɗe ga ziiɗaawana voloi,
 kidaavili foloi ta koozuviligi,
 faa zuɗoloɗolo foloi ta faaɗaavalabai.
 Foloi naa ɗa ɗe ga kpidi, é ɗe ga kpidi boii,
 foloi naa ɗa ɗe ga tonabiingi ta bumugi.

16 Naama volo ná, salaɓusuiti ta puɓugi ve,
 ti koo beei loo taa wolaiti daalɗoɗoma sigigi ti ma,
 ta ti zu vele ɗaagoozagiti daalɗoɗoma.

17 «Nà nuɓuseiti do kidaaviligi zu,
 ta zie eɗe gaazuɗole nuiti, ti da yeevee memɛ,
 mazolo ti kotoi ɗea daalɗoɗoma, ñei ge ga Ƴooɗo
 GALAGI.

Ti-ma ɲamai ɗa vu adave pe eɗe fufiligi,
 ti-ma ɓoomaiti ta luula eɗe kavai.»

18 Ta-waliiti ta zanugi ti ti ya
 naati ti la zooga ti va ti ɗizo
 Ƴooɗo GALAGI ná-ziiɗaawana voloi.
 Ná-ziiɗaawana abui ɗa eteai pe koloɗolo.
 Gaamazu, naa maa ɗa yiki,
 toɗa eteai zu nuɓuseiti pe suwuɗaaleve.

2

Toligi é wosu boɗomaayei vai zu

1 A ɗaale ba, wo maabo,
 woi wo ga zii, unfe ge la wo ma,

2 aisa deve zevei va ɗula,
 foloi va leve eɗe molo booloi,
 aisa Ƴooɗo GALAGI ná-ziiɗaawana va zeeli wo ma,

aisa G̃oog̃o GALAGI ná-ziiǵaawana voloi va zeeli!

³ A G̃oog̃o GALAGI ǵaizie, w̃ai wo ga b̃oǵmaayei
nuiti zooi zu,
wo ǵolozu ná-deveiti be!
A telebodai ǵaizie ta b̃oǵmaayei.
Tanisu toǵa wo ye ná G̃oog̃o GALAGI ná-
ziiǵaawana voloi.

Nimizai ǵa folo liizu vele nuiti tuǵo

⁴ Kulaai ǵa wo Gaza va tete,
Asekal̃n ǵolofolo,
Ased̃ode nuiti ti be ná, ga folo gaal̃gai kpekpe,
Ekel̃n nuiti ti ǵula ná va.
⁵ Maañǵoi ǵa wo ve, Kelete nuiti, kpolodei ǵoba ze
wo nuiti!
GALA ná-tukp̃oi ǵa wo laal̃ǵoma, é ǵe ma:
«Kanaan, é ga Filiseti nuiti ta-yooi,
ná è ǵolofolosu, nu vulu ñope la m̃o ǵea ná.
⁶ Da-yooi, kpolodei laave,
miná ǵa valibo ga togani laamiizuve,
zooi baala make nuiti ta ǵe b̃izezu su,
ti da baalagiti ta-zasai lo ná.»
⁷ Kpolodei laave t̃ona ka ǵe ga Zuda nubusei m̃otaiti
t̃oño.
Ta ǵe liizu ga ta-loganiiti ná, ti da laami.
Kp̃ok̃oi, ti da looǵo Asekal̃n veleiti bu,
maz̃ob̃o G̃oog̃o GALAGI, ta-G̃ALAGI ǵa ti maalobo,
é ta-vai valibo ga pag̃o.

Nimizai ǵa folo ǵulazu vele nuiti tuǵo

⁸ «Gè Moabe nuiti ta-boomu gooit̃i menini,
ta woo ñoi Am̃ñ nuiti ti boni,
ti baag̃ulani ná-nubuseiti ma,

ti da ta-yooi zuwɔɔɔ ga naati ta-yooi, ti ɣeni seɣezu.»

9 Ɔɔɔɔ GALAGI Fai-Pɛ-Maliɣii Izelayele ná-GALAGI wooi ɣaa:

«Naa ɣa é ba, eɣevelei gè vulua la ga ɣite,
Moabe ɣa ɣe ga Sɔɔme ɣevele,
Amɔn nuiti ti ɣe ga Gɔmɔɔ ɣevele,
tufa ɲɔi letele nɔ ɣa a ɣe vɔnɔsu náve,
kpolo ɣula yeɣei nɔ ɣe ná, zooli ɣologolo metu eyesu
ɣɔ.

Nà-nubusei mɔtaiti ta loo ti zu,
nà-zooli zu nuiti ta ye ná, naati ta naa zeɣe ga tɔnɔ.»

10 Naa ɣa zeelizu ti ma ga ta-wasogi ma zalai,
tɔzei ti baagɣulani Ɔɔɔɔ GALAGI, Fai-Pɛ-Maliɣii,
ná-nubuseiti ma,
ti ta-vaiti gaawɔɔɔ, naati ti loo bu.

11 Ɔɔɔɔ GALAGI ɣa ná-maayikii le ga tiye,
mazɔɔɔ toɣa eteai ná-galagiti kpein kologolo.
Naazu, anɛɛ zii niiti ti maagoozaai,
ti pe ta lebiyai ve be,
ɛɛ gilagilagi ɣa naa ɣe tɔ bɔɣɔi zeizuve.

Nimizai ɣa lekɛma velel nu yeezazuve nuiti tuɣɔ

12 Etiyɔpi nubuseiti balaa,
nà-boɣa zɔkpɔi ɣa ti zuɔota.

Nimizai ɣa lekɛma velel nu ɣɔvezuve nuiti tuɣɔ

13 Ɔɔɔɔ GALAGI ɣa yeewuzeɣe
nu ɣɔvezu vele yooi laalɔɣma,
toɣa Asiili undaavili,
é Ninive ɣologolo,
naa ɣe ga zou vɔɔi eɣe tevebai.

14 Taai vuuzuve ɣa, toganiiti ta ɣe veɛzu ná,
ta suai ma ziiti kpein,

buungiti ta dεveiti ta ɔe zelesu ma βeδεgiti ba kpidii.
Nu da wɔniiti goomɛni peleiiti ma veneteleiiti da,
nu ɔa yesu kpofalagi nɔ ma, e pelei wuuɔologologai
ɔa,

sedele dakaiti ta ɔula ná.

¹⁵ Wele leε taa wolai va, koozunεei ɔeni su,
su nubuseiti ti ɔeni kaazu ga ta zeini ziileigi zu,
ti da ɔisie ga ti ɔeɔala la ná.

E woloa, e ɔea ga dɔbɔ zuaiti peεzuvε!

Zɔiti dɔin ti levesu ná
ta foei vεεzu, ti yeevεε la.

3

Nimizai ɔa Zeeluzalεme nuiti tuɔɔ

¹ Nimizai ɔa kololala laai ve, kɔzɔai,
e ga nu vaa laai!

² E la woiloni toligi ma,
e la vaazu maagoloi wu,
e la bɔɔɔ ɔalivaazu ɔɔɔɔ GALAGI ma,
e la voluzeizu ná-GALAGI va.

³ Ná-kundiɔiiti ti ná
ta ga zalaiti ti zikɔzu,
ná-tukpɔɔaaleve nuiti ta ga zuluɔuiti ti kpegi wosu
kpidii,

ti la tanɔpe makesu, ti va mi sobui.

⁴ Ta-GALA goo wo nuiti ti la ga totuɔɔ vagɔ,
ta ga yaava nuiti.

Ta-zalaɔa ɔula nuiti ti la unfema veezu aniiti be ti
veai GALA be,
ta ná-tɔgiti kologolosu.

⁵ Anεε naa ve, ɔɔɔɔ GALAGI ɔa ná, taazuvε,
e da bɔɔɔ le ga telebo nu ve,

é la faa ɲou nɔpɛ kɛɛzu.
 Sobu-o-sobu, zegema la ba, toɣa ná-tukpɔiti
 gaalevezu.
 Kɛɛ faa ɲou ɣɛ nui la da ga unfe pɛ.

⁶ «Gè ziiti suwugaalevea,
 gè ti-velesuɛti suɣologolo.
 Gè koi yɔɣɔzuɛti kologologa,
 nu nɔpɛ ge la mɔ ziezú náti.
 Ta-laa wolaiti sunakai ɣɛ de,
 nu ɣila kpalaa ge la mɔ zeini ná.

⁷ Kɛɛ gè ɣɛni ma:
 «Da unfe mà, è tɛnɛ gooi zo,
 naa ɣa a kɛ, è-zeizuɛ mina ɣologolo.»
 Gè ti loɣani siɛ mɔinmɔin su,
 kɛɛ ti ɣɛni ɣaazuvilezu ga faa ɲɔi ɣɛa,
 ti-ɣɛɛvai pɛ su.»

⁸ Ɔɔɔɣɔ GALAGI wooi ɣaa: «Naa ɣa é ba, à màaɓɔun,
 ungo, à naama voloi màaɓɔun,
 yeei gè vaazu wuzegɛzu la kɔɔzoganii vaa zu.
 Gè devea ga gè ziiti ta masadaiti gaalɛ ba,
 ga gè nà-ziiɣaawana wolai zeɪ ti ma.
 Eteai pɛ ka ɣala ga nà-ziiɣaawana abui.»

Tukpɔi ɣaawaaiti

⁹ «Naazu nà nubusɛiti maavalibo,
 nà ti-lakɔlogiti ɲade,
 ta fàli, nèi gè ga Ɔɔɔɣɔ GALAGI,
 ti pɛ ta dèbi ga yiimave pɛ.

¹⁰ Anɛɛ Etiyɔpi dɛ wolai volu vele nuu,
 dèbi nui, niiti gè ti vazani,
 ta va pɔ̀ ga ta-veɛaniiti.

11 Naama volo ná, nà-nuḅuseiti,
 wo la mḵ unfega ga wo luva veleiti faa,
 kotoi niiti wo ti ḡeeni dàalḵḵma.
 Nà naati pε kula wo zaama,
 zḵiti ti laavegai ga wasogi,
 wa be niina waso fai va nà-gize ḡadegai ma.

12 Nà nuḅuseiti makε wo zaama,
 ti ga ḵḵḵmaayeḵ nuiti ta ti vaḵagai,
 ta ḡε velesu Ḵḵḵḵ GALAGI volu.

13 Izelayεle nuḅuseḵ mḵtaiti ta ḡε vulua,
 ti la mḵ telebotala vaa nḵpε kea,
 ti la mḵ zεε nḵpε boga,
 ti la mḵ yaava vaa nḵpε kea ga ti-laave.
 Ta zoo ti daami wo, ti ḡiimēni vaḡḵi wo,
 nu nḵpε ge la ti maalua.»

Minazεḡεḡi Siyḵn ve

14 Ee, Siyḵn nuḅuseiti, à vuka ga koozunεεi!
 Ee, Izelayεle nuiti, à ḡḵkḵ ga koozunεεi!
 Ee, Zeeluzalεme nuḅuseiti, à ḡoozunε ga wo-
 yiimave pε!

15 Ḵḵḵḵ GALAGI peelala vai ma ḡasḵi zeḡea wo
 unma,
 é wo zili nuiti kpεa wo volu.
 Izelayεle ná-masagi, Ḵḵḵḵ GALAGI ḡa wo zaama,
 maa la mḵ nεeni wo va lua maanḵḵ va.

16 Naama volo ná, ta ḡε Zeeluzalεme ma:
 «À mina lua, Siyḵn nuḅuseiti,
 wo iḡḵ ge mina leve pa!

17 Mazḵḵḵ Ḵḵḵḵ GALAGI wa-Ḵḵḵḵ ḡa wo zaama,
 ga kḵḵḵ ḡulubai é wo ḡizosu.
 Toḡa wo ḡaanεενεzu ga ná-nεεbei,

toɟa koozunε wuyei loo wa-vaa zu.»

18 Maligii ɟε ma: «Nà maanɔɟɔ vaiti kpe wa-veɗi voloiti ba,

niiti ti ɟεa wo unma ga kasɔi ta zelilomai.

19 Wεε, naama ziegi zu, nà vɔɔɟu naati pε ba, niiti ti wo zopele nɔuni.

Nà naati balo, niiti ti lekpuzu,

zɔiti ti loai ya, gè naati gaale ba.

Nà wo ɟε ga unfema nuiti,

wo-lɔɟɔi ɟula zooiti pε su,

veɗi unfegi zeelini wo ma náti.

20 Naama ziegi zu, nà va ga woye volu,

siegi zu gè wo ɟaaleεzu ba la volu,

nà wo-laaseigi wɔɔɔ, lebiyai ɟε wo ve

eteai zu nuβuseiti pε saama.

Nà naa ɟε siegi zu,

gè wa-vaiti maavalibosu da, wa ɔɔɟɔi wo ɟaazu.»

Ɔɔɔɟɔ GALAGI ɟa é boga.

GALA Sɛvɛi
Portions of the Holy Bible in the Toma language of
Guinea
Des portions de la Sainte Bible dans la langue de la
Guinée Toma

copyright © 2013 Pioneer Bible Translators

Language: Toma

Translation by: Pioneer Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

95f995fa-1e05-5170-a262-d0f7dabeeddf